

Opinia perspektywiczna Europejskiego Komitetu Regionów – Zarządzanie w zakresie klimatu po 2020 r., perspektywa europejska i globalna – wkład w 24. konferencję stron UNFCCC COP24

(2018/C 387/08)

Sprawozdawca: Andrew Varah COOPER (UK/EA), radny gminy miejskiej Kirklees

Dokument źródłowy: Opinia perspektywiczna

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Sprawowanie rządów w Europie na rzecz osiągnięcia celów w zakresie energii i zmiany klimatu do roku 2030

1. Podkreśla ważną rolę władz lokalnych i regionalnych w zapewnianiu, na szczeblu najbliższym obywatelom, strategicznego przywództwa w zarządzaniu zdecentralizowanym wytwarzaniem energii poprzez konsumpcję własną, wytwarzanie rozproszone i inteligentne sieci, we wspieraniu odpowiednich warunków do inwestycji, jak również w powiązaniu polityki w zakresie energii i klimatu z polityką w zakresie mieszkalnictwa, ubóstwa energetycznego, transportu i zrównoważonej mobilności, rozwoju gospodarczego, użytkowania gruntów czy też zagospodarowania przestrzennego. Władze lokalne i regionalne odgrywają również silną rolę w zakresie przywództwa lokalnego i mogą wspierać działania w dziedzinie klimatu w społecznościach lokalnych zarówno w odniesieniu do przedsięwzięć, jak i szeroko rozumianego społeczeństwa obywatelskiego poprzez zwiększenie zaangażowania konsumentów i zapewnienie ich poparcia dla polityki energetycznej.

2. Podkreśla, że cele stabilnej unii energetycznej realizującej ambitną politykę w zakresie zmiany klimatu można najlepiej osiągnąć poprzez skoordynowane działanie na poziomie unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym, a także poprzez promowanie badań naukowych, działań na rzecz podnoszenia świadomości, lokalnych rozwiązań i systemów zaopatrzenia w energię. Jest to konieczne, aby UE oraz jej państwa członkowskie i ich władze lokalne i regionalne znalazły się na drodze do realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

3. Zauważa, że nowe cele na poziomie 32 % w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych w koszyku energetycznym UE, cel w zakresie efektywności energetycznej na poziomie 32,5 % oraz rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną stanowią krok naprzód w kierunku przejścia na zrównoważoną energię w Europie i większego uczestnictwa władz lokalnych i regionalnych.

4. Ponownie podkreśla, że państwa członkowskie powinny jednoznacznie uznać istniejące obowiązki władz lokalnych i regionalnych oraz wyniki osiągnięte w ramach takich inicjatyw jak Porozumienie Burmistrzów. Państwa członkowskie powinny również opracować mechanizmy, które mają przyczynić się do uwzględnienia wkładu wszystkich odpowiednich szczebli sprawowania władzy w zintegrowane krajowe plany w zakresie energii i klimatu. Powinny one również angażować władze lokalne i regionalne w proces planowania i monitorowania w ramach politycznych i konstytucyjnych zasad obowiązujących w poszczególnych państwach członkowskich ⁽¹⁾.

5. Ponawia swój apel do państw członkowskich i Komisji Europejskiej o szybki postęp w kierunku ustanowienia stałej wielopoziomowej platformy dialogu na temat energii w celu wspierania czynnego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, środowiska biznesu i innych zainteresowanych podmiotów w zarządzanie transformacją energetyczną ⁽²⁾.

6. W świetle wniosku Komisji Europejskiej dotyczącego przeznaczenia 25 % wydatków UE na działania w dziedzinie klimatu we wszystkich programach UE na lata 2021–2027 – co stanowi dobry punkt wyjścia – apeluje o takie ukształtowanie wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r., aby umożliwić lepsze osiągnięcie celów w zakresie energii i klimatu, w szczególności w odniesieniu do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zapewnienia efektywności energetycznej i mobilności ekologicznej, wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych oraz poprzez wykorzystanie pochłaniaczy dwutlenku węgla. Apeluje o udostępnienie odpowiedniego, łatwo dostępnego finansowania UE na rzecz programów i projektów, które służą realizacji tych celów zgodnie ze zintegrowanymi planami państw członkowskich w zakresie energii i klimatu w świetle długoterminowych celów porozumienia paryskiego.

⁽¹⁾ Opinia KR-u „Zarządzanie unią energetyczną i czysta energia” (CdR 830/2017), sprawozdawca: Bruno HRANIĆ (HR/EPL).

⁽²⁾ Tamże.

7. Uważa, że w kontekście polityki regulacyjnej UE w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i struktury rynku energii elektrycznej należy wyeliminować przeszkody prawne i administracyjne oraz ustalić uproszczone procedury magazynowania energii elektrycznej, handlu nią i konsumpcji własnej, tak aby lokalni i regionalni uczestnicy rynku, tacy jak lokalne społeczności energetyczne, uzyskali pełen dostęp do rynku. Podkreśla, że przy projektowaniu systemów wsparcia na rzecz energii odnawialnej państwa członkowskie powinny współpracować z władzami lokalnymi i regionalnymi i uwzględniać specyfikę społeczności lokalnych i regionalnych w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych, aby umożliwić im działania w ramach systemu energetycznego i ułatwić ich integrację rynkową.

Znaczenie działań lokalnych i regionalnych dla realizacji porozumienia paryskiego

8. Przypomina, że porozumienie paryskie uznaje znaczenie wielopoziomowego sprawowania rządów w polityce klimatycznej i potrzebę współpracy z regionami, miastami i zainteresowanymi podmiotami niebędącymi stronami porozumienia.

9. Uznaje, że władze lokalne i regionalne to poziom administracji publicznej najbliższy obywateli i podkreśla, że wiele decyzji o obszarach polityki wchodzących w zakres porozumienia paryskiego jest podejmowanych głównie przez te organy.

10. Zwraca uwagę, że ich wpływ na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych zależy w dużym stopniu od ich zdolności i chęci do wdrażania odpowiednich strategii politycznych. W związku z tym uważa, że władze lokalne i regionalne powinny zajmować się przenoszeniem zobowiązań politycznych na poziom polityki publicznej, inwestycji i działań wdrożeniowych oraz ściśle koordynować te zadania.

11. Zauważa, że ogłoszenie przez Stany Zjednoczone zamiaru wycofania się z porozumienia paryskiego, choć godne ubolewania, stworzyło jednak nowe zachęty do działania dla władz szczebla niższego niż krajowy w UE, USA itd. na rzecz rozwiązywania globalnych problemów związanych ze zmianą klimatu, co tym samym jest dowodem zaangażowania obywateli i najbliższego im poziomu sprawowania rządów. Wyraża gotowość do wzmocnienia swojego partnerstwa z Konferencją Burmistrzów USA i do współpracy na poziomie globalnym ze stowarzyszeniami miast i regionów w zakresie działań w dziedzinie klimatu.

12. Jest głęboko przekonany, że przedstawiciele lokalni i regionalni i ich władze oraz sieci, jak również zainteresowane podmioty z sektora przemysłu i społeczeństwo obywatelskie mogą odgrywać kluczową rolę we wspieraniu rządów krajowych w ich wysiłkach na rzecz opracowania i realizacji polityk związanych z klimatem, gdy te nie są wystarczająco ambitne. W tym kontekście podkreśla wspomagającą rolę takich inicjatyw jak Porozumienie Burmistrzów w promowaniu opracowywania i rozpowszechniania narzędzi i metodologii wdrażania działań w zakresie budowania zdolności.

13. Uważa, że zwiększenie udziału ważnych politycznie, wybieranych demokratycznie zainteresowanych podmiotów niebędących stronami takich jak władze lokalne i regionalne w globalnym zarządzaniu w zakresie klimatu jest ważną tendencją i dlatego ramy regulacyjne UNFCCC muszą koniecznie potwierdzić tę formę zarządzania oddolnego poprzez formalne uznanie jego roli w procesie decyzyjnym.

14. Zauważa, że na spotkaniu między sesjami COP w maju 2017 r. i maju 2018 r. Organ Pomocniczy ds. Wdrożeń umożliwił dalszy udział zainteresowanych stron w procesie UNFCCC i uznał potrzebę dalszego wzmocnienia skutecznego zaangażowania zainteresowanych podmiotów niebędących stronami w zarządzanie klimatem na szczeblu globalnym.

15. Z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie Parlamentu Europejskiego w sprawie roli regionów i miast UE we wdrażaniu porozumienia paryskiego z konferencji COP21 w sprawie zmian klimatu ⁽³⁾, a w szczególności zwraca uwagę na zawarte w nim stwierdzenie, że samorządy lokalne są odpowiedzialne za wdrażanie większości środków łagodzenia zmian klimatycznych i dostosowywania do zmian klimatycznych i większości prawodawstwa UE w tej dziedzinie.

Formalne zaangażowanie władz szczebla niższego niż krajowy w system globalnego zarządzania w zakresie klimatu

16. Wyraża zadowolenie z faktu, że dialog „Talanoa” nie ogranicza się do rozmów między rządami krajowymi, ale umożliwia różnym zainteresowanym podmiotom niebędącym stronami, w tym regionom i miastom oraz ich wybranym przedstawicielom, zwracanie uwagi decydentów krajowych i światowych na główne kwestie związane z ochroną klimatu. Deklaruje swoje poparcie i zaangażowanie w kontekście dialogu miast i regionów Talanoa jako natychmiastową, globalną i proaktywną odpowiedź na ten proces i zachęca do zwiększenia liczby dialogów prowadzonych w Europie.

⁽³⁾ Komisja Rozwoju Regionalnego (Parlament Europejski), sprawozdanie w sprawie roli regionów i miast UE we wdrażaniu porozumienia paryskiego z konferencji COP21 w sprawie zmian klimatu (2017/2006 (INI)).

17. Podkreśla, że dialog nie powinien być ograniczony do opowiadania historii ani być przez takie podejście zdominowany. W duchu dialogu niezbędne są informacje zwrotne dotyczące odpowiedzi zainteresowanych podmiotów niebędących stronami na trzy główne pytania: „W jakim miejscu jesteśmy? Dokąd chcemy dotrzeć? W jaki sposób tam dotrzemy?” – to one budują zaufanie i zaangażowanie w ten proces. W związku z tym wzywa prezydencje COP, Sekretariat ONZ ds. Zmian Klimatu i Strony UNFCCC do wyjaśnienia, w jaki sposób wyniki dialogu będą przetwarzane i jak zostaną włączone do tekstów negocjacyjnych, które mają zostać przyjęte na konferencji COP24.

18. Proponuje kontynuowanie dialogu „Talanoa” po zakończeniu COP24 i przekształcenie go w przegląd śródkresowy w ramach globalnego przeglądu, który ma się odbywać co 2,5 roku. Proponuje, by w trakcie tego procesu dodać w ramach dialogu „Talanoa” czwarte pytanie – „do kiedy?”, aby zwiększyć globalne zrozumienie postępów w osiąganiu celów porozumienia paryskiego i wzmocnić poczucie pilnego charakteru tej kwestii.

19. Wzywa przewodnictwo UNFCCC do przeprowadzenia w 2019 r. oceny rezultatów dialogu i przedstawienia propozycji dotyczących lepszego ustrukturyzowania tego procesu i zwiększenia jego znaczenia dla przyszłych negocjacji.

20. Apeluje do Komisji Europejskiej i państw członkowskich, by wykorzystały proces dialogu „Talanoa” do zaangażowania władz lokalnych i regionalnych oraz innych podmiotów w przygotowanie stanowisk negocjacyjnych UE i wkładu w COP24.

21. Zaleca, by miasta i regiony przygotowały wkład w portal poświęcony dialogowi „Talanoa” i wykorzystały dostępne możliwości zwrócenia uwagi w ramach globalnego procesu negocjacji w sprawie klimatu na swoje ambicje, stanowiska i zamiary.

22. Z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie platformy NAZCA jako użytecznego narzędzia włączenia zainteresowanych podmiotów niebędących stronami w proces decyzyjny UNFCCC. Wzywa UNFCCC do przedstawienia propozycji dotyczących lepszego określenia roli regionów i miast w międzynarodowym systemie zarządzania, jak również roli przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i sektora prywatnego.

23. Przypomina o zobowiązaniu Bonn-Fidži przyjętym przez przywódców lokalnych i regionalnych na COP23 i wezwaniu do wzmocnienia aktywnego zaangażowania grupy samorządów lokalnych i władz gmin w działania oficjalnych organów oraz Stron działających w dziedzinie zmiany klimatu, zgodnie z faktem, że zobowiązanie Bonn-Fidži zostało również przyjęte z zadowoleniem przez Radę UE do Spraw Zagranicznych w marcu 2018 r. Proponuje, by Komitet Regionów nawiązał ustrukturyzowaną współpracę z Sekretariatem ONZ ds. Zmian Klimatu, prezydencjami COP i ich liderami wysokiego szczebla, jak również z odpowiednimi organami negocjacyjnymi UNFCCC i proponowaną zmienioną inicjatywą „Friends of Cities” w UNFCCC.

Wkłady ustalane na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym

24. Z naciskiem podkreśla potrzebę podjęcia systematycznych i zdecentralizowanych konsultacji ze szczeblem sprawowania władzy niższym niż krajowy w trakcie określania i przeglądu wkładów ustalanych na szczeblu krajowym z udziałem przedstawicieli głównych sektorów działalności, co tworzy metodę partycypacyjną.

25. Wzywa do tego, by wkłady te zawierały stanowiska regionalne i lokalne, tak aby uznać rolę władz na poziomie niższym od krajowego w realizowaniu międzynarodowych zobowiązań w zakresie klimatu.

26. Uważa, że w celu zapewnienia skuteczności tego procesu na szczeblu UE należy zapisać odpowiednie przepisy w rozporządzeniu o zarządzaniu unią energetyczną, zwłaszcza jeśli chodzi o udział samorządów lokalnych i regionalnych w opracowywaniu zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu.

27. Jest zdania, że przepisy te zapewniłyby solidniejszą podstawę polityczną i metodologiczną do propozycji KR-u dotyczących ustalenia wkładów na poziomie lokalnym i regionalnym⁽⁴⁾, których założeniem jest umożliwienie władzom szczebla niższego niż krajowy określenia swoich zobowiązań dotyczących działań w zakresie łagodzenia zmian klimatu i dostosowania się do nich, tak jak uczyniły to już Strony poprzez wniesienie wkładów na poziomie krajowym. Doprowadziłoby to do powstania wiarygodnych, przejrzystych wkładów, poczynając od solidnych procesów monitorowania, sprawozdawczości i weryfikacji.

⁽⁴⁾ Opinia KR-u „Finansowanie polityki klimatycznej: niezbędne narzędzie wdrażania porozumienia z Paryża” (CdR 2108/2017), sprawozdawca: Marco DUS (IT/PES).

28. Wzywa Komisję Europejską do przedłożenia, w porozumieniu z Komitetem Regionów, wniosku o charakterze nieustawodawczym dotyczącego metodologii monitorowania i oceny, która pozwoliłaby śledzić postępy miast w realizacji swoich wizji na okres do roku 2050 i strategii do roku 2030. Można by opracować tę metodologię na podstawie istniejących ram monitorowania i oceny Porozumienia Burmistrzów.

29. Apeluje do Komisji Europejskiej o uproszczenie procesu sprawozdawczości i systemu monitorowania Porozumienia Burmistrzów w konsultacji z władzami lokalnymi i regionalnymi, a także o skrócenie czasu koniecznego do oceny planów działania na rzecz zrównoważonej energii (SEAP) z myślą o przedstawieniu liczby uznanych zobowiązań, zapewnieniu zgodności ram monitorowania i oceny i zminimalizowaniu obciążeń sprawozdawczych dla miast i regionów.

30. W świetle opinii KR-u w sprawie finansowania polityki klimatycznej⁽⁵⁾ wzywa Komisję do przedstawienia jasnej i wiążącej definicji „finansowanie działań w związku ze zmianą klimatu” i powiązanych kategorii inwestycji, zgodnie z istniejącą definicją UNFCCC. Proponuje, by państwa członkowskie opracowały odnośne plany inwestycji, które mogłyby zapewnić (i) określenie poziomu i rodzaju wsparcia potrzebnego, by wyeliminować istniejące luki w finansowaniu, (ii) ocenę możliwości dalszego krajowego wsparcia dla każdego działania w dziedzinie klimatu, (iii) koordynację działań w związku ze zmianą klimatu, budowaniem zdolności i dodatkowym zaangażowaniem zainteresowanych stron w celu aktualizacji odpowiednich wkładów na poziomie krajowym, (iv) oznaczenie krajowych środków oceny i zarządzania zagrożeniami dla inwestorów związanymi ze zmianą klimatu.

Wytoczne dotyczące wdrażania porozumienia paryskiego

31. Podkreśla potencjalnie pozytywne oddziaływanie wkładów na poziomie regionalnym i lokalnym na osiągnięcie celów porozumienia paryskiego oraz wzywa Strony UNFCCC do określenia wytycznych dotyczących wkładów na poziomie krajowym z uwzględnieniem ich ewentualnych interakcji z elastycznym systemem wkładów na poziomie regionalnym i lokalnym.

32. Apeluje o to, by ramy przejrzystości obejmowały w krajowych raportach inwentaryzacyjnych, jakie należy złożyć w ramach tego działania, specjalną część poświęconą działaniom łagodzącym podejmowanym na szczeblu niższym od krajowego, co pomoże śledzić postępy na drodze do realizacji wkładów na poziomie krajowym oraz regionalnym i lokalnym.

Przegląd na szczeblu globalnym

33. Wzywa Strony UNFCCC i Komisję Europejską do uwzględnienia w przyszłych przepisach dotyczących przeglądu na poziomie globalnym zobowiązania Stron do zasięgania opinii władz lokalnych i regionalnych i zaangażowania ich na etapie formułowania przez nie uwag.

34. Podkreśla, że zakres globalnego przeglądu powinien wykraczać poza zwykłą ocenę zagregowanych działań przekazanych przez Strony (za pośrednictwem wkładów na szczeblu krajowym i innych sprawozdań krajowych) i powinien obejmować dane na temat postępów czynionych przez wszystkie zainteresowane strony, zwłaszcza władze lokalne i regionalne, aby uzyskać całościowy obraz ogólnych postępów w osiąganiu długoterminowych celów porozumienia paryskiego, określonych w artykułach 2 ust. 1, art. 4 ust. 1 i art. 7 ust. 1.

35. Podkreśla swoją gotowość – jako podmiot należący do grupy samorządów lokalnych i władz gmin w UNFCCC i jako instytucja reprezentująca władze lokalne i regionalne w Unii Europejskiej – do zwiększenia zaangażowania w dyskusje z UNFCCC i jej Stronami w celu zapewnienia wkładu miast i regionów w otwartą, inkluzywną i przejrzystą ocenę wspólnych wysiłków w ramach globalnego przeglądu.

36. Domaga się, aby organizacje przyjęte do UNFCCC oraz zainteresowane podmioty niebędące stronami mogły przedstawiać Stronom pytania odnośnie do ich wkładu podczas poszczególnych etapów procesu globalnego przeglądu, tak aby w procesie tym można było wykorzystać szerszą pulę materiałów w tej dziedzinie. Dla celów pełnej przejrzystości i rozliczalności wzywa do udostępnienia opinii publicznej metodologii i danych.

37. Z niepokojem zauważa, że globalny przegląd może okazać się niewystarczający dla osiągnięcia celów porozumienia paryskiego oraz podkreśla, że dodatkowy wkład władz lokalnych i regionalnych mógłby przyczynić się do podniesienia poziomu ambicji w kierunku pełnej realizacji⁽⁶⁾.

⁽⁵⁾ Tamże.

⁽⁶⁾ Zob. na przykład „Advancing climate ambition: cities as partners in global climate action”, sprawozdanie dla sekretarza generalnego ONZ od specjalnego wysłannika sekretarza generalnego ONZ ds. miast i zmiany klimatu, w partnerstwie z grupą C40 Cities Climate Leadership.

Dostosowywanie się do zmian

38. Proponuje, by Unia przewodziła międzynarodowym wysiłkom na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu oraz promowała tę kwestię na wszystkich szczeblach. Jednocześnie należy prowadzić równoległe działania na poziomie międzynarodowym, aby przyspieszyć postępy na szczeblu lokalnym i regionalnym. W tym celu proponuje stworzenie wiążących ram prawnych z myślą o przyjęciu środków przystosowawczych oraz podjęciu wymiernych zobowiązań, tak aby możliwe było zmierzenie postępów w tym obszarze.

39. Domaga się, aby – obok finansowania zapewnianego w ramach mechanizmu czystego rozwoju (CDM) i finansowania pochodzącego z krajów rozwiniętych – również samorządy terytorialne były zachęcane do wnoszenia wkładu finansowego do funduszu adaptacyjnego z uwzględnieniem kontekstu krajowego.

40. Podkreśla potrzebę uproszczenia procedur funduszu w odniesieniu do wkładu finansowego poszczególnych władz lokalnych i regionalnych.

41. Wzywa do tego, by władze lokalne i regionalne o szczególnie dużej wiedzy fachowej na temat przystosowania się otrzymały prawo do stowarzyszania się z jednostkami wdrażającymi fundusz adaptacyjny w krajach trzecich z myślą o przyczynieniu się do realizacji programów i projektów, a także o opracowaniu regionalnych i lokalnych polityk oraz strategii adaptacyjnych.

42. Apeluje o przyznanie grupie samorządów lokalnych i władz gmin statusu obserwatora w zarządzie funduszu adaptacyjnego.

43. Proponuje przyjąć konkretne środki, dzięki którym władze lokalne i regionalne mogłyby skorzystać z dostępnych unijnych instrumentów finansowych, a także utworzyć portal zawierający informacje na temat różnych źródeł finansowania europejskich działań związanych ze zmianą klimatu.

44. Wzywa Komisję Europejską do współpracy z innymi Stronami w celu przyspieszenia finansowania planów na rzecz zmniejszania ryzyka, podnoszenia odporności i dostosowania ukierunkowanych na priorytety społeczności i samorządów lokalnych i regionalnych, którym mają służyć.

Sektor rolnictwa oraz użytkowanie gruntów, zmiana użytkowania gruntów i leśnictwo (LULUCF)

45. Odnotowuje, że intensywność i częstotliwość klęsk żywiołowych znacznie wzrosły w ostatnich dziesięciu latach oraz że kwestia klęsk żywiołowych stanowi integralną część działań mających na celu przeciwdziałanie skutkom zmiany klimatu. Obie te kwestie powinny być rozpatrywane łącznie⁽⁷⁾. Podkreśla potrzebę większej synergii między sieciami, projektami i umowami mającymi na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu oraz tymi, które zajmują się odpornością na klęski żywiołowe, takimi jak ramy z Sendai dotyczące ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych w latach 2015–2030, w celu wzmocnienia zdolności miast i regionów do radzenia sobie z klęskami żywiołowymi⁽⁸⁾.

46. Wzywa Komisję Europejską do uznania i wykorzystania roli władz lokalnych i regionalnych w celu sprostania wyzwaniom w dziedzinie klimatu i energii w rolnictwie i sektorach LULUCF. W niektórych regionach i miastach strategię w zakresie klimatu i energii już wspierają dekarbonizację tych sektorów. W związku z tym KR podkreśla rolę strategii w zakresie klimatu i energii na szczeblu lokalnym i regionalnym we wspieraniu dekarbonizacji sektorów rolnictwa i użytkowania gruntów.

Straty i szkody

47. Z zadowoleniem przyjmuje dialog ekspercki z kwietnia 2018 r., w ramach którego zbadano możliwości mobilizowania wiedzy eksperckiej, technologii i wsparcia dla ofiar zmiany klimatu. Podkreśla potrzebę uwzględnienia strat i szkód w odpowiednich procedurach krajowych i na poziomie UNFCCC, na przykład w odniesieniu do budowania zdolności, transferu technologii i wsparcia finansowego.

48. Zaznacza, że władze lokalne i regionalne z krajów rozwiniętych, jak również z krajów rozwijających się muszą, we współpracy z rządami krajowymi oraz w ramach UNFCCC, wskazać i uruchomić alternatywne sposoby radzenia sobie z problemem strat i szkód. W tym celu należy uwzględnić pojęcie ryzyka zmiany klimatu w ocenach ryzyka o charakterze terytorialnym i sektorowym.

Sprawy różne

49. Zachęca władze lokalne do dalszego wzajemnego wspierania się za pośrednictwem mechanizmów partnerskiego wsparcia i uznaje ich rolę w budowaniu zdolności. Uznaje w tym kontekście działania Porozumienia Burmistrzów i narzędzie TAIEX REGIO PEER 2 PEER.

⁽⁷⁾ NAT-VI/015.

⁽⁸⁾ NAT-VI/029.

50. Oczekuje na publikację wyników międzynarodowej konferencji nt. miast i nauki o zmianie klimatu współfinansowanej przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC) i wzywa UNFCCC do rozważenia tych wyników w ramach bieżącej realizacji porozumienia paryskiego.

51. Podkreśla znaczenie polityki sprzyjającej produkcji lokalnej i działalności małych i średnich przedsiębiorstw w ramach wysiłków zmierzających do załagodzenia negatywnych skutków zmiany klimatu i zaleca dostosowanie programów dotacji dla rozwoju obszarów wiejskich do celów strategii przeciwdziałania zmianie klimatu.

Bruksela, dnia 5 lipca 2018 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*
